

THE JAN KOCHANOWSKI UNIVERSITY

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE
**ECONOMY DIGITALIZATION: PROCESSES,
STRATEGIES, TECHNOLOGIES**

January 24th, 2020

Proceedings of the Conference

**Kielce, Poland
2020**

Organising Committee

Andrzej Pawlik	Professor, dr hab., Head of the Institute for Entrepreneurship and Innovation, State University of Jan Kochanowski, Poland.
Paweł Dziekański	dr., Professor, State University of Jan Kochanowski, Poland.
Bogoyavlenska Yuliya	Ph.D, Assistant Professor in Economy, Department of Personnel Management and Labour Economics Zhytomyr State Technological University, Ukraine.
Rita Bendravičienė	Dr. of Management and Administration, Associate Professor, Dean of Faculty of Economics and Management, Vytautas Magnus University, Lithuania.
Galina Ulian	Professor, Dr. of Economics, Dean of Faculty of Economic Sciences, State University of Moldova.
Martina Diesener	Professor, Dr. of Economics, Head of Faculty of Economics and Management Science, Universitat Leipzig, Germany.
Olga Chwiej	Associate Professor, Dr. of Economics, freelancer scientist, Poland.
Shaposhnykov Kostiantyn	Professor, Dr. of Economics, Head of Black Sea Research Institute of Economy and Innovation, Ukraine.
Yuliana Dragalin	Ph.D, Dr. of Economics, As. Professor, Dean of Faculty of Economic Sciences, Free International University, Moldova.

International Scientific Conference Economy Digitalization: Processes, Strategies, Technologies: Conference Proceedings, January 24th, 2020. Kielce, Poland: Baltija Publishing. 148 pages.

Table of Contents

WORLD ECONOMY: NEW CHALLENGES AND INNOVATIVE FORMS OF INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Горбачова І. В.

МІЖНАРОДНІ ІНСТРУМЕНТИ І МЕХАНІЗМИ

РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ..... 1

Кравченко М. В., Кравченко Л. А.

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ

У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

В УКРАЇНІ В УМОВАХ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН 3

Кузьменко О. М.

АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНА-ПОЛЬЩА:

ТОП-10 ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ..... 6

Ляшенко О. М., Дума Л. В., Данилюк І. В.

ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ..... 11

Reshetkov D. M., Chebanova T. Ye.

DEVELOPMENT AND USE OF PORT POWER ON INNOVATIVE BASIS 15

ECONOMY AND MANAGEMENT OF NATIONAL ECONOMY, MODERNIZATION OF NATIONAL MODELS OF ECONOMIC SYSTEMS

Грушина А. І.

ВПЛИВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ 18

Мірко Н. В., Костянчук О. М.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ТУРИЗМУ 21

Шедяков В. Е.

ЭКОНОМИКА ОБЩЕСТВА ЗНАНИЙ: ПРИОРИТЕТЫ ФОРМИРОВАНИЯ 24

DIGITAL BUSINESS TECHNOLOGIES: E-COMMERCE AND VIRTUAL TRADE

Рибка М. С.

СОЦІАЛЬНА ІНЖЕНЕРІЯ ЯК ФАКТОР ЗАГРОЗИ

ІНФОРМАЦІЙНИМ РЕСУРСАМ 28

ENTERPRISE ECONOMICS AND CORPORATE GOVERNANCE: MODERNIZATION OF BUSINESS PROCESSES

Бовкун О. А.

ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ 31

Двуліт З. П., Петришин Н. Я., Ільницька К. О.

ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

ЯК ІНСТРУМЕНТА КОНКУРЕНТНОСПРОМОЖНОСТІ

СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ

НА ВИГОТОВЛЕННІ БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ 34

Завадських Г. М., Болтянська Л. О., Терещенко М. А.

ТЕНДЕНЦІЇ І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ

МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ 38

Завадських Г. М., к.е.н., доцент
Болтянська Л. О., к.е.н., доцент
Терещенко М. А., к.е.н., доцент
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
м. Мелітополь, Запорізька область, Україна

ТЕНДЕНЦІЇ І ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Малі підприємства відіграють одну з провідних ролей у розвитку приватного сектора та поступово стають важливим чинником економічного зростання, створення нових робочих місць, структурної перебудови економіки, зміцнення економіки регіонів. Вагомий внесок у вирішення окремих теоретичних, методологічних і практичних аспектів, пов'язаних з функціонуванням, розвитком та оцінкою діяльності малих підприємств та сектору малого підприємництва в цілому, зробили такі провідні вітчизняні й зарубіжні вчені, як В.В. Бабич, З.С. Варналій, Л.І. Воротіна, Т.О. Коваленко, В.О. Ластовецький, С. Покропивний, В. Савчук, Є.І. Свідерській, А. Чухно, Р. Кантильон, Д. Рікардо, Дж. Міль, А. Сміт, Й. Шумпетер, Ф. Хайек, П. Друкер, М. Портер, П. Самуельсон та інші.

Сутність малого підприємства досі залишається предметом суперечок науковців різних країн. За оцінками експертів Світового банку лише у країнах, що розвиваються, існує близько 50 визначень сутності малого підприємства. Очевидно, що дослідження розвитку сектору малого підприємництва в будь-якій країні потребує конкретизації його критеріїв.

У різних країнах використовуються різні критерії (класифікаційні ознаки) визначення малого підприємства. Встановлено граничні величини, при досягненні яких підприємство перестає відноситись до категорії малих. Як правило, обмеження стосуються чисельності працюючих, розміру капіталу, річного обороту, обсягу інвестицій, валюти балансу [5].

Європейський Союз поділяє мале підприємництво на середній бізнес, малий бізнес та мікропідприємства. Основними факторами, які визначають розмір підприємства, є чисельність працівників та річний оборот або річний баланс.

Відповідно до Господарського кодексу суб'єктами малого підприємництва в Україні є фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи – підприємці, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України; юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та

річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України [2].

Держкомстат України визначає поняття малого підприємництва дещо по-іншому. Зокрема мале підприємництво поділяється на юридичні особи (суб'єкти підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми господарювання та форми власності, в яких середньооблікова чисельність працівників зазвітний період не перевищує 50 осіб та обсяг річного валового доходу не перевищує 500000 євро) та фізичні особи (zareєстровані у встановленому законом порядку як суб'єкти підприємницької діяльності) [4].

Важливість малого бізнесу полягає в значній його частці в загальній структурі бізнесу. В країнах-членах Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) більше ніж 95% частки всього підприємництва займають фірми малого та середньобізнесу. 60–70% всього зайнятого населення працюють у малому та середньобізнесі [7].

Як свідчать нижче наведені дані, мале підприємництво відіграє важливу соціально-економічну роль у всіх економічних процесах розвинутих країн (табл.1).

Таблиця 1

**Показники, що характеризують розвиток
малих підприємств у країнах світу**

Країни	Кількість МП (тис. од.)	Кількість МП на 1000 осіб	Зайнято МП (млн. осіб)	Частка МП в загальній чисельності зайнятих (%)	Частка МП у ВВП (%)
США	19300	74,2	70,2	54	50-52
Японія	6450	49,6	39,5	78	52-55
Італія	3920	68,0	16,8	73	57-60
Великобританія	2630	46,0	13,5	49	5-53
Німеччина	2290	37,0	18,5	46	50-52
Франція	1980	35,0	15,2	54	55-62
Україна	287,3	6,3	1,99	8	10

Джерело: побудовано авторами за матеріалами [3; 5]

Переважає більшість українських компаній в секторі підприємництва – це малі та середні підприємства (МСП). 96% українських підприємств у секторі бізнесу – це мікро-підприємства, тобто підприємства, що наймають менше десяти робітників [1]. Як показав аналіз, в 2017 році в порівнянні з 2013 роком кількість мікро-підприємств (з чисельністю працівників до 9 осіб) збільшилась на 4,3%, а в порівнянні з 2016 роком зменшилась на

5,1%. Кількість малих підприємств (з чисельністю працівників від 10 до 49 осіб) впродовж останніх 5 років зменшилась на 11,2% [3]. Найбільша кількість зареєстрованих суб'єктів малого підприємництва спостерігається в оптовій та роздрібній торгівлі (47,8%), що пояснюється незначними капітальними затратами на їх створення та швидкий обіг грошових коштів. На регіональному рівні, мале підприємництво найбільш зосереджене в м. Києві, Дніпропетровській, Київській, Львівській, Запорізькій та Харківських областях. Найнижчі показники кількості малих підприємств характерні для таких областей, як Волинська, Чернігівська, Чернівецька, Рівненська та Житомирська, що породжує проблему високого рівня безробіття і свідчить про неефективність регіональної політики щодо підтримки малого бізнесу з боку держави.

Фінансові результати діяльності найкраще засвідчують наслідки діяльності підприємств та відображають ефективність застосування наявних ресурсів. Аналізуючи фінансовий результат від діяльності підприємств, слід зазначити, що збиток у 2017 році отримали понад 40% великих підприємств, малі і середні підприємства – відповідно 22 і 38%. Внесок фізичних осіб-підприємців в структуру ВВП у 2017 році в середньому підприємстві – 0,5%, в малому підприємстві – 22%, в мікропідприємстві – 49,4%.

Аналіз статистичних даних щодо інноваційної діяльності підприємств України демонструє низький рівень інноваційної активності. Частка підприємств, що впроваджують інновації, ледь перевищує 3% від усієї кількості підприємств [6].

Наведені дані свідчать про сповільнений розвиток малого бізнесу в країні, що пов'язано з такими факторами, як недосконала законодавча база, низька купівельна спроможність вітчизняного споживача, високі ставки податків, декларативний характер державної підтримки малого бізнесу, регулярний тиск контролюючих органів, відсутність реальних кредитних програм та інші. Узагальнюючи позитивні та негативні аспекти розвитку малого бізнесу в Україні, зазначимо, що сучасний розвиток цього сектору економіки практично не відповідає європейським показникам і відчутно відстає від європейських стандартів.

Література:

1. Воротіна Л.І. Малий бізнес та підприємництво в ринкових умовах господарювання [Текст] : Навч. посібник / за ред. Л.І. Воротіної. – К. : Вид-во Європейського ун-ту, 2001. – 307 с.
2. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page2>
3. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Податковий кодекс України: Закон України № 2755-VI від 02.12.2010 р. [Електронний ресурс] // ВВР. – 2011. – №№ 13-17. – Ст. 112. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>

5. Стегней І.М. Сучасний стан малого бізнесу: європейський досвід, національні реалії та регіональні особливості / М.І. Стегней // Економіка і суспільство, 2018. – № 16. – С. 495–499.

6. Юринець З.В. Нейромережеве моделювання як інструмент прогнозування інноваційного розвитку економіки України / З.В. Юринець, В.В. Круглякова // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 6. – С. 425-432.

7. Small and Medium-sized Enterprises: Local Strength, Global Reach. 7 Policy Brief. Access mode:<http://www.oecd.org/cfe/leed/1918307.pdf> – Title from the screen

Міщук Є. В., к.е.н., доцент
Криворізький національний університет
м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область, Україна

ДИСКУСІЙНІСТЬ ЛІМІНАЛЬНИХ ВЕЛИЧИН ПРИ ОЦІНЮВАННІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Під час оцінювання рівня економічної безпеки підприємства нами пропонується визначати величину нестачі ЕВТ як суму недоотриманого прибутку до оподаткування, якої не вистачає для того, щоб індикатори кожного складника економічної безпеки підприємства дорівнювали своїм спеціально установленим значенням (нормативним, критичним, еталонним, граничним, пороговим, заданим, плановим, рекомендованим, бажаним) за методиками, пропонованими авторами робіт [1; 2]. Стосовно використовуваних значень вважаємо необхідним підкреслити, що індикатори, які характеризують ті чи інші види (підвиди) економічної безпеки є різними і, очевидно, що ці відмінності проявляються в економічному сенсі самих показників, методиках їх підрахунку та, відповідно, інтерпретації інформації, отриманої на основі оцінених за їх допомогою значень. Здебільшого, для такої інтерпретації застосовуються порівняння отриманого під час розрахунків значення, яке, переважно, називають фактичним, із конкретним, раніше розробленим й установленим значенням. Таке установлення відбулося або ученими, на основі проведених ґрунтовних наукових досліджень, або провідними фахівцями-працівниками підприємств на основі досвіду та практики, що склалася за певний проміжок часу. У більшості випадків, науковці та практики ці установлені значення (залежно від індикатора) називають нормативними, еталонними та/або рекомендованими. Крім цього, у фаховій економічній літературі часто зустрічаються такі їх назви як граничні, порогові величини та критичні значення. При цьому усі перелічені назви можуть бути застосовуваними до одних й тих самих значень показників (індикаторів). Крім того, не всі індикатори мають раніше встановлені порівнювані значення, загальновизнані науковою спільнотою. Це пояснюється багатьма причинами, серед яких те, що значення одних із них